

V Pardubicích blázní Rasputin

Jiří P. Kříž

Troufnout si na téma Rasputin, i když po dávno zapomenutém filmu Agónie – konec Rasputina Elema Klimova, může si troufnout jen režisér-mistr.

V pardubickém Východočeském divadle se o to pokusil s textem tajemného Petra Abrahama režisér Petr Novotný.

Rovnou do trezoru putoval Rasputin po dokončení i v sovětském Rusku

Stojí za připomenutí, že v Husákově Československu Klimovův jedinečný film z roku 1975 představitelé normalizační kultury vůbec nechtěli pustit do distribuce. Stalo se tak až v roce 1982.

Ostatně rovnou do trezoru putoval Rasputin po dokončení i v sovětském Rusku. Potíže mělo také vrcholné dílo ruského režiséra, strhující válečná epopéje Jiřího Kříže.

Grigorij Jefimovič Rasputin zůstává tajemně spornou postavou ještě sto let po smrti 17. prosince 1916. Svérázný Sibiřan, samozvaný prorok, o jaké v pravoslavné církvi nebyla nouze,

Foto PRAVO Jiří P. Kříž

Jana Ondrušková je Rasputinovou manželkou Prašou, titulní postavu hraje Ladislav Špiner.

prostopášník, alkoholik, léčitel zázračně překonávající carevičovu anemickou hemofilii, osobní důvěrník carevny, svědek agónie ruské monarchie.

Záhadou je i jeho konec. Cyankálí ve víně i v cukroví, kulky

v srdci, v hlavě, v zádech, ale utíkal. Ještě do petrohradské Něvy pod led ho házeli živého, snažil se z ledové vody vyškrábat, ale už to nestihl. Utopil se.

O tom všem je i Novotného východočeský Rasputin. Epicky

expresivní, nenadržující vraždící aristokracii, její samoděržavné hlavě, intrikující církvi, která nejlépe nesla, že se heretik její hierarchii vymkl, ale ani nenasytnému, jurodivému Grigoriji, byt' Člověku Božímu.

Pro toho mají v Pardubicích herce jako stvořeného – Ladislava Špineru. Kdyby se na venkov někdy mohly vypravit Thálie Hercecké asociace dvě, za Rasputina by mu patřila právem. Ne že by mu ta, kterou má v držení za Amadea jako mladý herec do třiatřiceti let, neslušela.

Carevnu Alexandru Fjodorovnu hraje věčná čekatelka toho ocenění, Špinerova životní partnerka Petra Janečková. A jejího carského manžela Mikuláše II. Tomáš Lněnička. Znamenitá Novotného práce s herci činí z Pardubického Rasputina podívanou hodnou festivalové účasti kdekoli.

Na úspěchu se podílejí Jana Ondrušková coby Rasputinova manželka, Jindra Janoušková jako jeho v Americe žijící dcera Matrjona, Zdeněk Rumpík otec, a dále Martina Sikorová, Martin Mejzlík, Jiří Kalužný, Ludmila Mecerodová, Milan Němec, Josef Pejchal, Dagmar Novotná...

Prakticky všichni herci Východočeského divadla. A samozřejmě Abraham, o kterém se může prozradit, že je Novotného – řekněme alter ego.